

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Vaizdo konferencijos>Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas Įrodymų rinkimas rengiant vaizdo konferencijas

Austrija

Visur, kur yra Teisingumo ministerijai priklausanti vaizdo konferencijos įranga, vienas darbuotojas yra atsakingas už vaizdo konferencijos įrangos priežiūrą. Šis asmuo gali valdyti vaizdo konferencijos įrangą ir keisti smulkius nustatymus. Visa vaizdo konferencijų įranga yra susieta su centriniu Federalinės teisingumo ministerijos (BMJ – *Bundesministerium für Justiz*) IT departamento skyriumi. Iš ten IT administratoriai gali valdyti visas Austrijoje esančias vaizdo konferencijos sistemas.

1 Ar įrodymus galima rinkti rengiant vaizdo konferencijas – dalyvaujant prašančiosios valstybės narės teismui arba tos valstybės narės teismui rinkti juos tiesiogiai? Jei taip, kokios atitinkamos nacionalinės procedūros ar kokie įstatymai šiuo atveju taikytini?

Austrijoje galimi ir leidžiami abu įrodymų rinkimo naudojant vaizdo konferenciją būdai. Austrijos civilinio proceso teisė reglamentuojama Civilinio proceso kodeksu (*Zivilprozessordnung – ZPO*), skirtu ginčo teisenai, ir Ne ginčo tvarka nagrinėjamų bylų įstatymu (*Außerstreitgesetz – AußStrG*), skirtu ne ginčo teisenai. Nuostatos, susijusios su įrodymų rinkimu, pateikiamos ZPO (266–389 straipsniai) ir AußStrG (16, 20 ir 31–35 straipsniai, iš dalies pateikiant nuorodą į ZPO), taip pat atskirose nuostatose, kuriomis reglamentuojami konkrečios rūšies procesai, pavyzdžiui, 85 straipsnyje dėl pareigos dalyvauti byloje dėl tėvystės nustatymo. Atitinkamos nacionalinės proceso ir teisės normos išsamiai apibūdintos atsakymuose į toliau nurodytus klausimus ir informacijos suvestinėje „Įrodymų rinkimas. Austrija“.

2 Ar yra kokių nors apribojimų dėl asmenų, kuriuos galima apklausti vaizdo konferencijos būdu, pavyzdžiui, ar taip apklausiami tik liudytojai, ar gali būti apklausiami ir kiti asmenys, pavyzdžiui, ekspertai ar šaly?

Pagal ZPO 277 straipsnį (ginčo teisenai) ir AußStrG 35 straipsnį kartu su ZPO 277 straipsniu (neginčo teisenai) vaizdo konferencijos gali būti naudojamos įrodymams rinkti, taigi šalių ir liudytojų apklausoms, taip pat kai ekspertai duoda parodymus.

Pirmojo Teisingumo sistemos sustiprinimo dėl COVID-19 įstatymo (1. *COVID-19-Justiz-Begleitgesetz*) (Federalinis oficialusis leidinys (BGBl.) I 16/2020, iš dalies pakeisto BGBl. I 224/2022) 3 straipsnyje pirmą kartą civiliniame procese buvo sudarytos sąlygos atlikti žodinį bylos nagrinėjimą ir posėdžius be fizinio šalių ar jų atstovų dalyvavimo, naudojantis tinkama ryšių technologija žodžiams ir vaizdams perduoti, jeigu šalys sutinka. Pagal šią nuostatą tampa įmanoma naudojantis tokia technologija rinkti įrodymus žodinio bylos nagrinėjimo metu arba kitu metu, net jeigu nėra įvykdytos ZPO 277 straipsnyje nustatytos sąlygos, ir sudaryti procese turintiems dalyvauti žmonėms sąlygas jame dalyvauti.

Ši nuostata buvo priimta siekiant reaguoti į pandemiją, turint tikslą iki visiško būtino minimumo sumažinti tarpasmeninius kontaktus ir žodinio bylos nagrinėjimo metu išvengti dvejų žmonių, kurie paprastai nesutinka, tiesioginio kontakto.

Pirmasis Teisingumo sistemos sustiprinimo dėl COVID-19 įstatymas (Federalinis oficialusis leidinys (BGBl.) I 16/2020, iš dalies pakeistas BGBl. I 224/2022) nustoja galios 2023 m. birželio 30 d.

3 Kokie apribojimai, jei tokių yra, taikomi dėl įrodymų, kuriuos galima rinkti rengiant vaizdo konferenciją, pobūdžio?

Pagal ZPO 277 straipsnį (ginčo teisenai) ir AußStrG 35 straipsnį kartu su ZPO 277 straipsniu (neginčo teisenai) vaizdo konferencijos gali būti naudojamos įrodymams rinkti. Tačiau tam gali sutrukdyti faktinės kliūtys, pavyzdžiui, jeigu renkant įrodymus reikia naudoti pažymą ar apžiūrą.

4 Ar yra kokių nors apribojimų dėl to, kur asmuo turėtų būti apklausiamas vaizdo konferencijos būdu, t. y. ar tai turi vykti teisme?

Bet kuris asmuo gali būti pakviestas į vietos teismą ir apklaustas per vaizdo konferenciją. Visuose Austrijos teismuose, prokuratūrose ir kalėjimuose yra įrengta bent viena vaizdo konferencijos sistema.

5 Ar leidžiama įrašyti apklausas per vaizdo konferenciją, ir, jei taip, ar yra atitinkama įranga?

Austrijos teisėje apklausų įrašymui per vaizdo konferenciją civilinėse bylose netaikomos jokios bendrosios duomenų apsaugos nuostatos. Todėl įrašymui būtinas visų vaizdo konferencijoje dalyvaujančių asmenų sutikimas. Tai taikoma netiesioginiam įrodymų rinkimui, kuris pagal Reglamento (EB) Nr. 2020/1783 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ir komercinėse bylose (toliau – Reglamentas) 12 straipsnio 2 dalį turi būti atliekamas pagal prašomosios valstybės teisę.

Tačiau prašymas tiesiogiai rinkti įrodymus paprastai pateikiamas pagal prašančiosios valstybės teisę (Reglamento 19 straipsnio 8 dalis). Jeigu pagal minėtą teisę būtų numatyta, kad vaizdo konferencijas galima įrašinėti be atitinkamų asmenų sutikimo, Austrijai tai yra priimtina.

Iš esmės apklausos naudojant vaizdo konferenciją gali būti įrašomos visose vaizdo konferencijų sistemose. Tose vietose, kur teismo procesas paprastai įrašomas (daugumoje baudžiamųjų bylų teismų) apklausoms per vaizdo konferenciją įrašyti gali būti naudojama esama techninė įranga. Apklausą galima įrašyti bet kurioje kitoje vietoje tiesiog įdiegiant atitinkamą saugojimo laikmeną.

6 Kokia kalba turi vykti apklausa: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

a) Pagal Reglamento 12 straipsnio 2 dalį įrodymai turi būti renkami pagal prašomosios valstybės teisę. Todėl apklausa turi vykti vokiečių kalba (kai kuriuose Austrijos teismuose taip pat leidžiama vartoti kroatų, slovėnų arba vengrų kalbą). Prašantysis teismas taikant specialią tvarką, kai yra vykdomas jo prašymas rinkti įrodymus, gali prašyti vartoti jo oficialiąją kalbą (arba bet kurią kitą kalbą). Tačiau prašomasis teismas gali atsisakyti tai daryti, jeigu tai neįmanoma dėl didelių praktinių sunkumų (Reglamento 12 straipsnio 3 dalis).

b) Pagal Reglamento 19 straipsnio 8 dalį prašomasis teismas iš esmės turi rinkti įrodymus tiesiogiai pagal savo valstybės narės teisę, taigi viena iš oficialiųjų kalbų, kuri yra leidžiama pagal šią teisę. Tačiau kaip prašomoji valstybė narė Austrija pagal 19 straipsnio 4 dalį turi teisę reikalauti, kad renkant įrodymus būtų vartojama jos kalba.

7 Jei reikalingi vertėjai žodžiu, kas atsakingas už jų parūpinimą ir kur jie turėtų būti: a) kai prašymai teikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius?

Kalbant apie netiesioginį įrodymų rinkimą, neatsižvelgiant į kompensaciją pagal Reglamento 22 straipsnio 2 dalį, už vertėjų žodžiu dalyvavimą pirmiausia yra atsakingas prašomasis teismas. Tačiau dalyvaujantys teismai turėtų bendradarbiauti konstruktyviai (taip pat ir kitose srityse).

Kalbant apie tiesioginį įrodymų rinkimą, pagal Reglamento 20 straipsnį atsakomybė už vertėjų žodžiu dalyvavimą pirmiausia tenka prašančiajam teismui. Tačiau 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta prievolė prašomajai valstybei nare, kad ji teiktų pagalbą.

Sprendimas dėl to, kurios valstybės vertėjai žodžiu turi dalyvauti ir kur jie turi būti, turi būti priimtas atsižvelgiant į tai, kas konkrečiu atveju yra tinkama.

8 Kokia procedūra taikoma apklausos tvarkai ir apklausiamo asmens informavimui apie laiką ir vietą a) kai prašymai pateikiami pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 12–14 straipsnius, ir b) kai įrodymai renkami tiesiogiai pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius? Kiek laiko abiem atvejais reikėtų skirti nustatant apklausos datą, kad asmeniui būtų pranešta prieš pakankamai laiko?

Asmuo, kurį numatoma apklausti, apklausai per vaizdo konferenciją Austrijoje šaukiamas taip pat ir taikant tuos pačius pranešimo laikotarpius, kurie būtų taikomi, jeigu asmuo būtų šaukiamas į bylos nagrinėjimą teismo posėdyje.

9 Kokios išlaidos patiriamos dėl vaizdo konferencijų naudojimo ir kaip jos apmokėtinos?

Jeigu vaizdo konferencija rengiama naudojant interneto protokolą (IP), jokie skambučių mokesčiai netaikomi. Jeigu vaizdo konferencija rengiama per ISDN, skambintojams teks mokėti tiek pat kiek ir už telefono skambučių. Šios išlaidos skiriasi atsižvelgiant į įrenginio, į kurį skambinama, buvimo vietą.

10 Kokie reikalavimai taikomi (jei taikomi) siekiant užtikrinti, kad prašančiojo teismo tiesiogiai apklaustinam asmeniui būtų pranešta, kad apklausa vykdoma savanoriškai?

Už tai pirmiausia atsako prašantysis teismas, kuriam yra privaloma Reglamento 19 straipsnio 2 dalis ir kuris paprastai pats kviečia atitinkamus asmenis dalyvauti vaizdo konferencijoje. Jeigu Austrijos centrinė įstaiga arba Austrijos teismas pastebi, kad rengiantis tiesioginiam įrodymų rinkimui arba juos tiesiogiai renkant galėjo būti pažeista Reglamento 19 straipsnio 2 dalis, centrinė įstaiga arba Austrijos teismas, bendradarbiaudami su prašančiuoju teismu, turi užtikrinti, kad šios nuostatos būtų tinkamai laikomasi. Austrijos teismo darbuotojai mokomi taikyti ES reglamentą dėl įrodymų rinkimo, be to, Teisingumo ministerijos intranete jiems pateikiamas Vaizdo konferencijų tarptautinėse bylose vadovas.

11 Kokia tvarka tikrinama apklaustino asmens tapatybė?

Asmens tapatybei patikrinti naudojami asmens tapatybės dokumentai su nuotrauka. Asmens tapatybė taip pat tikrinama atliekant apklausą (ZPO 340 straipsnio 1 dalis).

12 Kokie reikalavimai taikomi priesaikoms ir kokią informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tiesiogiai renkant įrodymus pagal Reglamento dėl įrodymų rinkimo 19–21 straipsnius reikalinga priesaika?

Nuostatos, susijusios su šalių priesaikos davimu, pateikiamos ZPO 377 ir 379 straipsniuose, o skirtos liudytojams – ZPO 336–338 straipsniuose.

Priesaiką privalo duoti ir šalys, ir liudytojai. Nors šalys negali būti teisiškai verčiamos duoti priesaiką, liudytojai gali būti baudžiami už neteisėtą atsisakymą prisiekti (ZPO 325 ir 326 straipsniai; bausmės yra tokios pat kaip ir už atsisakymą duoti parodymus ir apima baudas arba laisvės atėmimą iki 6 savaičių).

Pagal Baudžiamojo kodekso (StGB – *Strafgesetzbuch*) 288 straipsnio 2 dalį už melagingų parodymų davimą arba patvirtinimą davus priesaiką arba kitokį melagingą teisės aktuose numatytos priesaikos davimą baudžiama laisvės atėmimu nuo 6 mėnesių iki 5 metų.

Jeigu bylos šalis davė melagingus parodymus prieš tai neprisiekusi, tai nelaikoma nusikaltimu, už kurį baudžiama. Tačiau jeigu melagingus parodymus davė neprisiekęs liudytojas, jis gali būti nuteistas iki 3 metų laisvės atėmimo bausme (StGB 288 straipsnio 1 dalis).

Pagal įvadinio įstatymo dėl Civilinio proceso kodekso (EGZPO – *Einführungsgesetz zur Zivilprozessordnung*) XL straipsnį būtina laikytis 1868 m. gegužės 3 d. įstatymo, Imperijos teisės leidinys (RGI.) Nr. 33 (Priesaikos tekstas ir kiti formalumai) nuostatų (žr.

<https://alex.onb.ac.at/cgi-content/alex?aid=rgb&datum=18680004&seite=00000067>).

Pagal ZPO 336 straipsnio 1 dalį ir 377 straipsnio 1 dalį asmenys, anksčiau teisti už melagingus parodymus arba asmenys, kuriems dar nėra 14 metų, arba asmenys, kurie nepakankamai supranta priesaikos pobūdį ir reikšmę dėl to, kad dar nėra subrendę ar dėl psichinės negalios, negali duoti priesaikos, todėl negali būti prisaikdinami.

Minėtos nuostatos, susijusios su priesaiką davusio liudytojo ar šalies apklausa, negali būti taikomos Neginčo teisenos įstatyme numatytais atvejais (Au&StrG 35 straipsnis).

13 Kokios priemonės taikomos užtikrinant, kad vaizdo konferencijos vietoje būtų kontaktinis asmuo, su kuriuo prašantysis teismas galėtų palaikyti ryšius, ir asmuo, su kuriuo būtų galima susisiekti apklausos dieną dėl vaizdo konferencijos įrenginių eksploataavimo ir spręsti kilusias technines problemas?

Visur, kur yra Teisingumo ministerijai priklausanti vaizdo konferencijos įranga, vienas darbuotojas yra atsakingas už vaizdo konferencijos įrangos priežiūrą. Šis asmuo gali valdyti vaizdo konferencijos įrangą ir keisti smulkius nustatymus. Visa vaizdo konferencijų įranga yra susieta su centriniu Federalinės teisingumo ministerijos (BMJ – *Bundesministerium für Justiz*) IT departamento skyriumi. Iš ten IT administratoriai gali valdyti visas Austrijoje esančias vaizdo konferencijos sistemas.

14 Kokią papildomą informaciją turi pateikti prašantysis teismas, jei tokia yra?

Prašantysis teismas turi pateikti tokią informaciją:

IP adresą ir (arba) ISDN numerį su skambinimo kodu;

prašančiojo teismo darbuotojo, atsakingo už techninius nuotolinės įrangos aspektus, vardą, pavardę, telefono numerį ir e. pašto adresą.

Paskutinis naujinimas: 25/09/2023

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.